

Urbani festival u Zagrebu

Gledatelj u zemlji čudesa

Zanimljiv pokušaj interaktivne suradnje umjetnika i građana

UZagrebu je 11. srpnja počela prva smjena drugog po redu *Urbanog festivala*, koji putem *infiltracije umjetničke djelatnosti u urbani život te intenziviranjem komunikacije stanovništva*, pokušava stopiti grad i ljude koji su se u njemu zatekli u interaktivnu suradnju.

Nakon kraćeg natezanja organizatora s gradskom upravom festival je ipak krenuo manifestom održanim na Cvjetnom trgu. Prvi performans, Željka Zorić, *Let the history talk*, pomaknut je za posljednji dan.

Prvo duhovno iskustvo bio je Janos Sugar, Mađarska, koji je glavni kolodvor odlučio iskoristiti za *party*. Grupirajući nas u dvije skupine: aktere, one koji na slušalicama slušaju zadanu glazbu, i promatrače, one koji promatraju one sa slušalicama, koji bi trebali biti plesači, propituje kontekst zabave u urbanoj sferi. Nakon nekog vremena ljudi odlaze s ne-definiranim smiješkom, kao nakon okupljanja Krišninih sljedbenika, na kojem je bilo čudno, zgodno, ali o čemu je tu zapravo riječ?

Sljedeća od mogućnosti bila je *Miris odsutnosti* Cecilije Mandrile, Argentina, koja je u raznim umjetničkim radovima, čije je dijelove skupljala tijekom putovanja našla građu za svoje lutke. Naime cijeli sustav funkcionira ovako: ona građanima nudi da posvoje jednu njezinu lutku, a zauzvrat joj oni na identifikacijskoj kartici lutke ostavljaju svoju adresu, da ona svakoga trenutka može stupiti u kontakt s lutkom. Usvojivši jednu njezinu lutku, pitala sam se što ta lutka, tj. skupina njezinih sjećanja, o kojima ništa ne znam, znači za mene?

Poslije ste u dva navrata mogli produbiti svoj emotivni odnos s gradom. Prvi performans nazvan je *Shadow casteres* ili *Bacači sjena*, u izvedbi skupine internacionalnih umjetnika, čiji se projekt bavi vlastitom spoznajom grada. Naime *Shadowcastersi* nas s mapom grada šalju na koordinirane rute, u kojima malim in-

trigantnim okidačima za našu podsvijest, stimuliraju naše detektivsko osjetilo i osjećaj za detalje, omogućujući emotivno pamćenje određenoga dijela grada. Sve to upućuje nas na vrlo koristan način mišljenja, koji je katkad iz čiste lijenosti zanemaren: sve može imati svoje značenje, ako mu dodamo neki svoj emotivni kôd.

Gradski razgovori

Juha Valkeapaa, Finska pozabavio se u svojim *Gradskim razgovorima* pridavanju odgovarajućih, trenutačnih, vibracija stvarima i pojavama, na koje je naišao u jednosatnoj šetnji gradom.

Njegovo je osnovno iskustvom stečeno pravilo da sve može imati emotivne značajke kakve mu odlučiš pridati u tom trenutku. Sve je svemir i ljubav, sve sklad, sve zapravo Bog i umjetnost, svaka je realnost relativna, pa se postavlja pitanje šta je sada istina?

Kad se postavilo to pitanje, došli smo do *Fakulteta o stvarima koje se ne mogu naučiti* iz Makedonije. Oni svoje ishodište nalaze u samoobrazovnoj instanci: što znači da si sam sebi sve: student, profesor i predmet proučavanja, te tim putem pokušavaju shvatiti odnos između istine i zbilje. Subjektiviziranjem sustava školstva te čineći od svakog pojedinca posebnu i jedinstvenu instituciju, anarhijom, dosežu svoj cilj u samouništenju. Fru je svoj performans izveo u stilu najbučnijeg manifesta na Trgu bana Josipa Jelačića, i sugestivno nas privolio na barem virtualni pristanak na samouništenje. Nakon performansa u *Mami* je priređen upis na njihov fakultet. Svatko je uz minimalnu naknadu mogao dobiti indeks i početi sa samoobrazovanjem.

I tako sada već totalno izbezumljeni dolazite na promociju www.problemmarket.com. U Maminjoj videodvorani dočekuje vas glazba

i dva poslovna čovjeka, a propagandni materijal uredno je složen na stolce. Davide Grassi i Igor Štromsjer, Slovenija, direktori su *Problemmarketa*, koji je dioničko društvo. A njihova je filozofija ovakva: ... mi vjerujemo da su problemi začim naših života, kada se suoči s problemom, pojedinac mora kreirati energiju kako bi ga se riješio. Stoga oni probleme vide kao katalizatore energije. U tome smislu problemi imaju vrijednost i njima je moguće trgovati. Tako se otvara burza problema i uskoro gledate njezinu prezentaciju na zaslonu, vidite kako se grana, kako različiti mešetari govore o tome kao o nečemu veoma važnom. Otkrivete da ta podružnica ima svoju monetu i svoja pravila, već razmišljate kako se uključiti u čitavu igru. Istovremeno ne shvaćate da ste pridajući takvoj apsurdnoj građi realne konotacije uvučeni u sferu virtualne stvarnosti.

Na kraju nas Fru upozorava da obratimo pozornost njihovim sajtovima posvećenim kapitalističkim organizacijama s ovim objašnjenjem: gore naveden objekte, tzv. idole našega kapitalističkog vremena, idealiziranje putem Interneta pretvoriti će u mitologiju, te će tako od njih, kao i od svih mitoloških čuda, ostati zapisi, web-adrese. Ali nije li čovjek stvoren na sliku Boga?

Ako su to bogovi Urbanog festivala, kako se čini, dolazimo do zaključka da je materijalizam osnovno počelo, a sve teži samouništenju. Na kraju ste već pomalo i prestrašeni, napuštate Mamu i s olakšanjem shvaćate da već u dugoj ulici postoji čitav jedan posve drukčiji svijet: ljudi koji piju kavu, nesvjesni postojanja Urbanog festivala, koji se ne pitaju gdje se nalaze i kamo sve to ide.

Morana Foretić